

עם השנתון

אנו מביאים תחילה את **דבר ראש המכללה**, ד"ר שלמה חריר בן ראומה, וממשיכים להתפלל כאיש אחד לרפואתו והחלמתו. אנו מצפים לראותו בקרוב בחיק-משפחתו ובמכללה.

את שנתון תשס"ט פותחים אנו בדברי תמי יהושע – לזכרה של **חנה כוכבא ז"ל**, העורכת הקודמת של השנתון – למן כרך א' תשנ"ה ועד לכרך ז' תשס"א. גם לאחר מכן תרמה חנה רבות להוצאתו לאור בצורה מקצועית ונאה.

בכרך הנוכחי ארבעה מדורים:

מקרא

ד"ר ניסן ארדט מצביע על תרומת החלק הסיפורי-אגדי של המקרא (תורה ונביאים) לעיקרון החוקי-ההלכתי: מעשה-אלימות אסור בתכלית, ואין לו הצדקה כלשהי.

מיכל בלאו מעמידה אותנו על מגמה ברורה בעריכת-המדרשים על האמור בבראשית על נשי-עשו: "ותהינה מורת רוח ליצחק ולרבקה". בסיום – יצחק ורבקה מועמדים באותה דרגת צדקות.

ד"ר ירמיהו מלחי שופך אור על דמותו של ר' זכריה אגמתי (חכם), שפעל במרכז היהודי במרוקו במהלך המאה ה-12). הוא מעמידנו על הייחודי ביצירתו התורנית, ובמיוחד – יצירתו הפרשנית ביחסה לפירושי-רש"י.

ד"ר נתן קלאוס משתמש בדגם הספרותי "המבנה הקדקודי" – כדי להציג את תוכנו של מזמור ס"ה (10-7) בתהילים, אשר בשיאו מוצב רעיון "רננת האנושות לאלהים".

הגות

אברהם אוחיין דן בהתפשטות הנחת המניין של תרי"ג מצוות (אליבא דרבי שמלאי) בתקופת הגאונים ובתקופת ימי הביניים – כשהוא מציג את השאלות ואת הספקות על מידת תוקפו.

משה אדלר ו**ד"ר יחיאל פריש** מבקשים לברר, מהן הסיבות ההיסטוריות, שגרמו להבדל שבין דמות "הרב" הספרדי, המקפיד על קבלת דעתו, ובין דמות "הרב" האשכנזי, הנוטה לקבל גם דעות אחרות.

ד"ר יהושפט נבו מציג את הייחודי במשנת המגיד, ר' ישראל מקוז'ניץ, המשתדל להתאים את עומק תורת החסידות להבנת המוני העם.

ד"ר יהודה שוורץ מבקש לפקוח את עינינו להימצאות היסוד השירי שבסגנון המשנה אליבא דרבי עקיבא – יסוד, המסייע לשינון, לזכירה וללימוד מעמיק.

ספרות

ד"ר אסתר אזולאי מאמצת את הגישה, שהטקסט הספרותי הוא תלוי-קורא, כלומר: הבנת הטקסט נוצרת רק במפגש עם הקורא. הדברים מודגמים, בין השאר, בקריאה פעילה בקהילה ספרותית.

במאמרה הראשון, מצביעה **ד"ר טליה הורוביץ**, על זיקת 'פתאום בעומק היער' לתשתיות מקראיות סמויות: ראשית-הימים (בראשית ב-ג) ואחריתם (ישעיהו יא). אגדת הילדים-מבוגרים של עמוס עוז – מתעמתת עם התשתיות המקראיות וחותרת תחתיהן.

במאמרה השני בודקת **ד"ר הורוביץ**, עד כמה נשען האני-השר בקינות הבלדיות של אורי צבי גרינברג – על היסודות, המופיעים בקינות העבריות של ימי-הביניים, ועד כמה נתרחק אצ"ג מהן.

בדיונה על חכמת-השוטים (חכמי-חלם בהשוואה לחכמי-גוטהאם) מפעילה **ד"ר אריאלה קרסני** עיון אינטרטקסטואלי – תוך שהיא עושה שימוש בדיסציפלינות נוספות (פרויד וברגסון).

ד"ר רבקה שאול (בן-צבי) מציגה את השוני המהותי שבין עיצוב דמות הילד לבין עיצוב דמות המבוגר – ביצירת א.ב. יהושע. לדעתה, בדרך זו, מצליח הסופר להעמיד תמונת-עולם ראיסטית ומימטית.

הוראה ומחקר

ד"ר דוד פרייברט, **ד"ר משה סטופל** ו**ד"ר שלמה חריר** – מציגים דרך מתודית בהוראת-ההנדסה: המעגל – כאמצעי-עזר להורדת אנך באמצעות סרגל ומחוגה בלבד.

שנתון "jke" – תשס"ט – כרך י"ד

מטרת מחקרה של ד"ר שרה כ"ץ היא להגיע להבנה עמוקה של התפתחות תהליכי החוללות העצמית באמצעות שימוש ברפלקסיה על חוללות עצמית.

ד"ר דיתה פישל, ד"ר אסתי טוב-לי וגב' מרב אסף – מציגות את ממצאי מחקרן הדו-שנתי במאפייני הסילבוסים במכללה להכשרת מורים בישראל – תוך בחינת הזיקה של כותבת-הסילבוס לומדים ולמאפייני-המכללה.

ד"ר דניאלה קרמר-מור בוחנת את התופעה, אשר בה 'עושי-הטובה' (Do-gooders) משקיעים אנרגיה חיובית, ביחסים עם הזולת ועם האחרים, ואילו עם הקרובים אליהם הם מתנהגים באורח שלילי (ובמיוחד – ביחסם לבני-זוגם ולילדיהם).

פרופ' מיכאל מור מציע להגיע להבנה עמוקה יותר של מושג האמביוולנטיות באמצעות השוואתו למושג קרוב – העמימות. המאמר מצביע על שימושים נכונים ועל בלבול בין שני המבנים התאורטיים הללו.

ד"ר רות סמואל-טננהויז בוחנת במאמרה זה את מניעה של חזינה ואן-דאר-מולן למען "ילדי האומנה של המלחמה" (בהולנד, בין השנים 1944-1949). במיוחד דנה החוקרת במעורבותה של ואן-דאר מולן, בתוקף מעמדה, בחטיפת הילדה היהודייה, אנה ביקמן.

אנו מאחלים הנאה ותועלת – לכל קוראי-המאמרים.

ד"ר ניסן אריט
עורך השליון

לתשומת לבכם: כל המאמרים המתפרסמים בשנתון – נגישים לכל באתר האינטרנט של כתב העת "שאנן":
הוצאה לאור שנתון י"ד.
באתר המכללה:

www.shaanan.ac.il

או ישירות בעמוד השנתון

<http://www.sifbreshet.macam.ac.il/html/shnatonim.html>

שנתון "שאנן" – תשס"ט – כרך י"ד